

RS

تصرف دارایی‌های روسیه جنگ را طولانی می‌کند

در مقاله‌ای در پولیتیکو، دنیل فراید، آندرس آسلوند و کورت وولکر از اتحادیه اروپا خواسته‌اند که روند آزادسازی بسته وام ۵۰ میلیارد دلاری که در نشست GV در ژوئن تصویب شد را تسریع کند. این پیشنهاد به درستی طراحی نشده و خطر تکرار اشتباهاتی را دارد که راه را برای جنگ در اوکراین هموار کردند.

طرح پیشنهادی این است که از سودهای حاصل از ۲۰۰ میلیارد یورو دارایی‌های مسدودشده روسیه که توسط یوروکلیر در بلژیک نگهداری می‌شود، برای بازپرداخت وام‌هایی به ارزش ۵۰ میلیارد دلار استفاده شود. این وام‌ها توسط گروهی از کشورهای عضو گروه ۷ یا اوکراین ارائه می‌شود تا کسری بودجه این کشور در زمان جنگ کاهش یابد.

فرایدهمکارانش معتقدند که این یک طرح خلاقانه است که به جای توقیف کامل دارایی‌های مسدود شده روسیه که آمریکا، کانادا و بریتانیا به آن تمایل دارند، راه‌حلی ملایم‌تر ارائه می‌دهد. آن‌ها استدلال می‌کنند که اتحادیه اروپا باید قانونی تصویب کند که دارایی‌های روسیه تا زمانی که مسکو به‌طور کامل هزینه‌های جنگ علیه اوکراین را پرداخت نکند، مسدود بماند.

با این حال، قانونگذاری برای مسدود کردن دارایی‌های روسیه با این شرایط در واقع به معنی توقیف دائمی این دارایی‌ها است. این نگرانی وجود دارد که این رویکرد تنش‌زا شباهت زیادی به رویکردی دارد که فراید در سال ۲۰۱۵ مطرح کرده بود.

در ۱۹ مارس ۲۰۱۵، شورای اروپا تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه را با توافق نامه مینسک ۲ هماهنگ کرد. براساس تصمیم این نهاد، تحریم‌های اروپایی علیه روسیه فقط زمانی لغو می‌شد که آخرین بند از طرح صلح مینسک ۲ که در آن زمان برای پایان سال ۲۰۱۵ برنامه‌ریزی شده بود، اجرا شود.

این مشروط کردن لغو تحریم‌ها به اجرای مینسک، ایده دنیل فراید بود که در آن زمان هماهنگ‌کننده سیاست تحریم‌ها در وزارت امور خارجه آمریکا بود و با همکاری نزدیک ویکتوریا نولاند فعالیت می‌کرد. او با کمک بریتانیایی‌ها، این مشروط کردن را در اروپا مطرح کرد و با همکاری منظم با همکاران ارشد خود در دفتر امور خارجه لندن، به این هدف دست یافت.

برخلاف تحریم‌های آمریکا، تحریم‌های اتحادیه اروپا هر شش ماه یکبار با توافق اجماعی تمدید می‌شود. بهار ۲۰۱۵ زمانی بود که احتمالاً تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه به دلیل نگرانی‌های کشورهای اروپایی جنوبی درباره پیامدهای اقتصادی و تمرکز وزری یورو بر حل بحران بدهی یونان، فرو می‌پاشید.

بامشروط‌شدن لغو تحریم‌ها به مینسک، تحریم‌های اروپایی علیه روسیه به صورت غیرمستقیم تثبیت شد؛ هیچ کشوری نمی‌توانست بدون شواهدی مبنی بر اجرای کامل توافق نامه مینسک ۲، به لغو آن‌ها رای دهد. اما ایده اجرای کامل توسط روسیه یک توهم بود که توسط فراید و دفتر امور خارجه بریتانیا ساخته شده بود. یکی از بندهای اصلی توافق مینسک ۲، مذاکرات درباره وضعیت ویژه برای دونباس بود. گزارشی از مؤسسه چتم‌هاوس به خوبی نشان می‌دهد چرا اوکراین هرگز تمایلی به پیشبرد وضعیت ویژه برای دونباس نداشت؛ زیرا مقاومت گسترده‌ای در مناطق غیراشغالی اوکراین در برابر این ایده وجود داشت. در واقع، در ۱ فوریه ۲۰۲۲، دیمیترو کوبلوا، وزیر امور خارجه سابق اوکراین، به‌طور کامل ایده وضعیت ویژه برای دونباس را رد کرد. در آستانه جنگ، توافق نامه مینسک ۲ به مدت هفت سال عملاً بی‌اثر شده بود. با این حال، تحریم‌های گسترده علیه روسیه به دلیل شرط‌بندی‌های سال ۲۰۱۵ همچنان پابرجا بودند. اوکراین نیز به شدت برای اعمال تحریم‌های «پیشگیرانه» اضافی، قبل از آغاز درگیری‌ها، لابی می‌کرد.

کمتر کسی در غرب به این نکته توجه دارد که تحریم‌هایی که به توافق مینسک ۲ گره خورده بودند، حس بی‌عدالتی در روسیه را تشدید کردند؛ حسی که غرب، صرف‌نظر از هر نتیجه‌ای، روسیه را مجازات خواهد کرد و همین امر در تصمیم پوتین برای حمله به اوکراین تأثیرگذار بود.

به همین دلیل، توقیف دائمی دارایی‌های حاکمیتی روسیه ایده‌ای اشتباه است که همان اشتباهی را که غرب با شرط‌بندی مینسک مرتکب شد، تکرار می‌کند. وقتی تحریم‌ها به طور کامل برقرار بودند، روسیه هیچ انگیزه‌ای برای پیشبرد صلح در اوکراین نداشت. اگر حتی احتمال بازگشت بخشی از سرمایه‌های حاکمیتی روسیه از بین برود، هرگونه انگیزه برای روسیه جهت پایان دادن به جنگ و مذاکره نیز از بین خواهد رفت. اعمال مجازاتی که از نظر قانونی قابل بحث است، همچنین خطرات وسیع‌تری را برای اعتبار بازارهای سرمایه اتحادیه اروپا به همراه دارد.

دیپلماسی

DIPLOMACY

مجید محمدشریفی

استادیار گروه روابط بین‌الملل

دانشگاه خوارزمی

پس از حملات هوایی اخیر روسیه علیه شهرهای اوکراین، ولادیمیر زلنسکی، رئیس جمهور اوکراین بار دیگر از کشورهای غربی درخواست کرد تا به ارتش این کشور اجازه دهند به اهداف بیشتری در خاک روسیه حمله کند. به گفته زلنسکی «حملات هوایی مسکو تنها با حملات علیه فرودگاه‌های نظامی روسیه در عمق خاک این کشور متوقف می‌شود». با هدف کسب چنین مجوزی، نمایندگان‌ی از اوکراین با مقامات دولت بایدن مذاکره کردند. به گفته رسانه‌های اوکراینی، در این مذاکرات، نمایندگان اوکراین فهرستی از اهدافی را که می‌توان با موشک‌های دوربرد هدف قرار داد در اختیار آمریکا قرار دادند. زلنسکی بر این باور است که «پاکسازی حریم هوایی اوکراین از بمب‌های هدایت‌شونده روسیه گامی مهم برای اجبار روسیه به پایان جنگ است. برای حمایت از مردم اوکراین در برابر حملات روسیه ما به مجوز استفاده از موشک‌های دوربرد نیاز داریم». تاکنون ارتش اوکراین برای حمله به خاک روسیه تنها از پهپادها تولید داخل استفاده می‌کرد. قدرت انفجار این پهپادها بسیار ناچیز است و به همین سبب، زلنسکی خواستار مجوز استفاده از موشک‌های دوربرد علیه روسیه است. زلنسکی با این استدلال که محدودیت‌های اوکراین در استفاده از سلاح‌های دوربرد، روسیه را برای «شکار» نیروهای اوکراینی بدون ترس از انتقام آزاد گذاشته است؛ بارها خواستار اجازه استفاده از موشک‌های دوربرد برای ضربه زدن به فرودگاه‌ها، پرتابگرهای موشک و مراکز فرماندهی و کنترل روسیه در مرز شده بود. رهبران کشورهای بالتیک از درخواست زلنسکی حمایت می‌کنند و بر این باورند که ترس واشنگتن از تشدید تنش‌ها، چندان معتبر نیست.

با هدف صدور چنین مجوزی و گفت‌وگو بر سر موضوعات مهم جنگ اوکراین و خاورمیانه روز جمعه، کی‌پر استارمر، نخست‌وزیر بریتانیا به همراه اعضای بلندپایه کابینه خود برای دیدار با جوبایدن، رئیس‌جمهور آمریکا وارد واشنگتن شد؛ گفت‌وگوهایی که در فضایی کاملاً محرمانه انجام و هیچ جزئیاتی از آن منتشر نشد. در این مذاکرات قرار بر آن بود آمریکا و بریتانیا در تصمیمی سرنوشته‌ساز^۲ به اوکراین اجازه دهند از موشک‌های دوربرد سایه طوفان بریتانیا علیه اهدافی در خاک روسیه استفاده کند. کارشناسان نظامی بر این باورند که هر توافقی برای استفاده از موشک‌های دوربرد بریتانیا در نشست واشنگتن، می‌تواند راه را برای استفاده از موشک‌های ATACMS آمریکایی نیز هموار کند. نشست روز جمعه کاخ سفید نشان دهنده نقطه اوج یک هفته دیپلماسی پر فشار بین متحدان غربی بود. آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا سه‌شنبه و چهارشنبه را به همتایان بریتانیایی و اوکراینی خود به گفت‌وگو پرداخت. البته به گفته مقامات غربی، توافق احتمالی در واشنگتن نمی‌تواند جریان جنگ را به‌طور کامل تغییر دهد اما بر روند درگیری‌ها در شرق اوکراین اثرگذار خواهد بود. گرچه پیش از این و در دولتی محافظه‌کار، وزیر خارجه بریتانیا به صراحت از حق اوکراین برای حمله به خاک روسیه دفاع کرده بود؛ اما آمریکا به سبب نگرانی از تشدید تنش‌ها، تاکنون از پذیرش این حق خودداری کرده است. به نظر می‌رسد اکنون زمان این تصمیم فرارسیده است.

پس از انجام این گفت‌وگوها، مقامات بریتانیا مدعی شدند که آمریکا به اوکراین اجازه خواهد داد تا از موشک‌های دوربرد علیه اهدافی در خاک روسیه استفاده کند. با وجود این، انتظار بر آن است که هر توافقی برای استفاده از موشک‌های دوربرد، همچنان محدودیت‌هایی را بر سر نوع اهدافی که در خاک روسیه باید هدف قرار گیرند، اعمال کند. با تحقق این پیش‌بینی و در صورتی که غرب سیاست خود در استفاده از موشک‌های دوربرد علیه روسیه را تغییر دهد، اوکراین قادر خواهد بود به پایگاه‌های هوایی روسیه، انبارهای مهمات و سایر اهداف نظامی این کشور حمله کند. ارتش اوکراین بر آن است تا با استفاده از موشک‌های دوربرد به‌طور خاص، بمب‌افکن‌های روسیه که «بمب‌های گلاب»^۳ را شلیک می‌کنند، نابود سازد؛ بمب‌هایی ارزان و هدایت‌شونده که شلیک آن‌ها پیامدهایی ویرانگر برای اوکراین داشته‌اند. کارشناسان نظامی بر این باورند که اگر اوکراین مجوز استفاده از موشک‌های دوربرد را به‌دست آورد، روسیه ناچار خواهد شد، نیروی هوایی خود را از مرز عقب براند؛ این بدان معناست که روسیه برای حمله هوایی به اوکراین نیازمند سوخت بیشتری خواهد بود و اینکه تعداد حملات هوایی به خاک اوکراین نیز کاهش خواهد یافت. به گفته یک مقام اوکراینی «با تغییر سیاست غرب و مجوز استفاده از موشک‌های دوربرد، می‌توانیم از حملات هوایی روسیه جلوگیری و توان بازدارندگی مان را افزایش دهیم. همه این‌ها می‌تواند ما را به پایان جنگ نزدیک‌تر کند». پیش از این، بریتانیا ارتش اوکراین را به موشک‌های «طوفان سایه»^۴ مجهز کرده بود، موشک‌هایی با برد ۱۵۵ مایل یعنی بردی بیش از سه برابر موشک‌هایی که اکنون ارتش اوکراین از آنها استفاده می‌کند. افزون بر این، ایالات متحده آمریکا نیز دوربردترین نسخه موشک بالستیک ATACMS را در اختیار اوکراین قرار داده است، موشک‌هایی که قادرند ۱۹۰ مایل (۳۰۰ کیلومتر) را طی کنند. اگر چه اوکراین می‌تواند از سایر تسلیحات غرب نیز برای حمله به خاک روسیه استفاده کند اما تاکنون به سبب نگرانی‌ها از تشدید جنگ، مجوز استفاده از موشک‌های دوربرد نداشته است. با وجود این، به سبب تعداد کم موشک‌های دوربرد اوکراین به نظر می‌رسد استفاده از این تسلیحات، صحنه جنگ را به‌طور کامل تغییر نخواهد داد. آلمان همچنان به دلیل نگرانی از پیامدهای جنگ، موشک‌های دوربرد «تاروس»^۵ را در اختیار اوکراین قرار نداده است. ارزیابی‌های کارشناسان نظامی نشان

نگاه پژوهشگر

به گفته یک مقام غربی و دو تن از افرادی که به جریان مذاکرات نزدیک هستند، چند تن از مقامات کاخ سفید طرحی را نهایی کرده‌اند که براساس آن اوکراین می‌تواند از طریق موشک‌های بریتانیایی و آمریکایی اهدافی را در خاک روسیه هدف قرار دهد. پیش از این زلنسکی هشدار داده بود که «هرگونه تأخیری در تصمیم‌گیری سبب می‌شود تا روسیه اهداف مورد نظر را به داخل خاک خود منتقل کند. رفع محدودیت به معنای رفع محدودیت است. من نیز علاقه‌مندم که این تصمیم، تصمیمی استراتژیک برای پیروزی در جنگ باشد.»

با وجود این، اجازه دادن به اوکراین برای حمله به اهدافی در داخل خاک روسیه با موشک‌های طوفان سایه، پیچیدگی‌هایی نیز دارد؛ از جمله هزینه بالای هر موشک و این واقعیت که چندین سیستم نظامی که معمولاً در کنار این موشک‌ها استفاده می‌شوند، ساخت ایالات متحده آمریکا است. مقامات آمریکایی همچنان نگران هستند که خطرات حاصل از این تصمیم از منافع آن بیشتر باشد. با در نظر داشت این محدودیت، استارمر نیز به صراحت تأکید کرد که «ما آموزش‌ها و توانمندی‌های لازم را در اختیار اوکراین قرار داده ایم. اکنون باید درباره ماهیت این توانمندی‌ها بیشتر گفت‌وگو کنیم. آنچه می‌خواهیم انجام دهیم این است که مطمئن شویم این بحث‌های تاکتیکی در چارچوب یک استراتژی مناسب با وضعیت اوکراین تنظیم شده است.» مقامات بریتانیا بر این باورند که مذاکرات روز جمعه گفت‌وگویی استراتژیک و فراتر از بحث بر سر استفاده از موشک‌های دوربرد بود. استارمر اعلام کرد که هدف از این سفر، «بحثی استراتژیک»^۱ با بایدن بر سر موضوعات خاورمیانه و جنگ اوکراین است. در این مذاکرات بیش از همه چگونگی تصادوم جنگ در سال ۲۰۲۵ محل بحث و گفت‌وگو قرار گرفت. آمریکا و بریتانیا امیدوار هستند که رهبران اوکراین برای چگونگی مدیریت جنگ، استراتژی جامعی عرضه کنند. مقامات بریتانیا و آمریکا به ولودیمیر زلنسکی یادآور شده‌اند که هرگونه استفاده‌ای از موشک‌های دوربرد برای هدف قرار دادن خاک روسیه باید بخشی از یک استراتژی کلان‌تر برای وادارکردن مسکو به پایان جنگ باشد. هیچ کنفرانس خبری برای دیدار استارمر و بایدن پیش‌بینی نشده بود. بدین سان تصمیم نهایی برای استفاده از موشک‌های دوربرد علیه روسیه را تنها باید در میدان جنگ مشاهده کرد.

از دید کارشناسان، مهمترین خطر تغییر سیاست غرب و استفاده اوکراین از موشک‌های دوربرد، تهدید روسیه به شلیک سلاح‌های هسته‌ای تاکتیکی است. پوتین روز پنج‌شنبه در واکنش به تصمیم آمریکا و بریتانیا تهدید کرد: هرگونه اقدام غرب برای

می‌دهد که اوکراین تنها ۶۰۰ موشک دوربرد را در اختیار دارد که تنهایمی از آن‌ها عملیاتی هستند.

به گفته یک مقام غربی و دو تن از افرادی که به جریان مذاکرات نزدیک هستند، چند تن از مقامات کاخ سفید طرحی را نهایی کرده‌اند که براساس آن اوکراین می‌تواند از طریق موشک‌های بریتانیایی و آمریکایی اهدافی را در خاک روسیه هدف قرار دهد. پیش از این زلنسکی هشدار داده بود که «هرگونه تأخیری در تصمیم‌گیری سبب می‌شود تا روسیه اهداف مورد نظر را به داخل خاک خود منتقل کند. رفع محدودیت به معنای رفع محدودیت است. من نیز علاقه‌مندم که این تصمیم، تصمیمی استراتژیک برای پیروزی در جنگ باشد.»

با وجود این، اجازه دادن به اوکراین برای حمله به اهدافی در داخل خاک روسیه با موشک‌های طوفان سایه، پیچیدگی‌هایی نیز دارد؛ از جمله هزینه بالای هر موشک و این واقعیت که چندین سیستم نظامی که معمولاً در کنار این موشک‌ها استفاده می‌شوند، ساخت ایالات متحده آمریکا است. مقامات آمریکایی همچنان نگران هستند که خطرات حاصل از این تصمیم از منافع آن بیشتر باشد. با در نظر داشت این محدودیت، استارمر نیز به صراحت تأکید کرد که «ما آموزش‌ها و توانمندی‌های لازم را در اختیار اوکراین قرار داده ایم. اکنون باید درباره ماهیت این توانمندی‌ها بیشتر گفت‌وگو کنیم. آنچه می‌خواهیم انجام دهیم این است که مطمئن شویم این بحث‌های تاکتیکی در چارچوب یک استراتژی مناسب با وضعیت اوکراین تنظیم شده است.» مقامات بریتانیا بر این باورند که مذاکرات روز جمعه گفت‌وگویی استراتژیک و فراتر از بحث بر سر استفاده از موشک‌های دوربرد بود. استارمر اعلام کرد که هدف از این سفر، «بحثی استراتژیک»^۱ با بایدن بر سر موضوعات خاورمیانه و جنگ اوکراین است. در این مذاکرات بیش از همه چگونگی تصادوم جنگ در سال ۲۰۲۵ محل بحث و گفت‌وگو قرار گرفت. آمریکا و بریتانیا امیدوار هستند که رهبران اوکراین برای چگونگی مدیریت جنگ، استراتژی جامعی عرضه کنند. مقامات بریتانیا و آمریکا به ولودیمیر زلنسکی یادآور شده‌اند که هرگونه استفاده‌ای از موشک‌های دوربرد برای هدف قرار دادن خاک روسیه باید بخشی از یک استراتژی کلان‌تر برای وادارکردن مسکو به پایان جنگ باشد. هیچ کنفرانس خبری برای دیدار استارمر و بایدن پیش‌بینی نشده بود. بدین سان تصمیم نهایی برای استفاده از موشک‌های دوربرد علیه روسیه را تنها باید در میدان جنگ مشاهده کرد.

از دید کارشناسان، مهمترین خطر تغییر سیاست غرب و استفاده اوکراین از موشک‌های دوربرد، تهدید روسیه به شلیک سلاح‌های هسته‌ای تاکتیکی است. پوتین روز پنج‌شنبه در واکنش به تصمیم آمریکا و بریتانیا تهدید کرد: هرگونه اقدام غرب برای

سایه سنگین اته

اوکراین و استفاده از موشک‌های دوربرد علیه

اجازه استفاده از موشک‌های دوربرد علیه روسیه به این معناست که ناتو در «جنگ» با مسکو قرار گرفته است. پوتین تأکید کرد: «این تصمیم غرب به گونه‌ای چشمگیر ماهیت جنگ را تغییر خواهد داد؛ این بدان معناست که اعضای ناتو، آمریکا و کشورهای اروپایی در حال جنگ با روسیه هستند. روسیه برای مقابله با چنین تهدیدی اقدامی متناسب را انجام خواهد داد». این شدیدترین تهدید پوتین از زمان آغاز جنگ اوکراین در فوریه ۲۰۲۲ است. با وجود این، برخی ناظران بر این باورند که تهدید استفاده پوتین از سلاح‌های هسته‌ای تهدیدی اغراق‌آمیز است. در مقابل و در پاسخ به این تهدید کی‌پر استارمر، نخست‌وزیر بریتانیا نیز در مسیر دیدار از واشنگتن در اظهاراتی به صراحت تأکید کرد که پوتین جنگ در اوکراین را آغاز کرده و می‌تواند در هر زمانی به آن پایان دهد. جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا نیز در برابر این پرسش که پوتین تحویل موشک‌های دوربرد به اوکراین را به معنای جنگ کشورهای ناتو با روسیه تفسیر کرده است، پاسخ داد: «من خیلی به ولادیمیر پوتین فکر نمی‌کنم»^۱. وی همچنین در پاسخ به این پرسش که چه زمانی اجازه استفاده از موشک‌های دوربرد علیه خاک روسیه را خواهد داد، گفت، «در حال بحث بر سر این موضوع هستیم». استارمر نیز در سخنانی پس از این نشست تصریح کرد: «هیچ تصمیم نهایی درباره موشک‌های طوفان سایه گرفته نشده است و اینکه ممکن است در نشست مجمع عمومی سازمان ملل در اواخر ماه جاری، تحولات بیشتری رخ دهد». سخنان استارمر در آنجا قابلیت تأمل بیشتری دارد که مدعی شد: «این نشست تنها گفت‌وگویی بر سر سربک قابلیت خاص نبود بلکه ما اکنون در موضع قوی‌تری قرار گرفته‌ایم». وی از بحث درباره تحولات چند هفته و چند ماه آینده و احتمال پیروزی دونالد ترامپ و پیامدهای آن برای جنگ اوکراین اجتناب و تأکید کرد، «صرف‌نظر از اینکه چه زمانندنی‌ای در کشورهای دیگر وجود داشته باشد [منظور انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا است] اگر به وضعیت جنگ اوکراین و خاورمیانه نگاهی بیاندازید، متوجه خواهید شد که تحولات مهمی در پیش است».

مقامات بریتانیا و آمریکا همچنان بر این باورند که تصمیم نهایی درباره استفاده اوکراین از موشک‌های دوربرد علیه روسیه در روز جمعه و در جریان مذاکرات استارمر و بایدن اتخاذ نخواهد شد. به گفته جان کربی، سخنگوی شورای امنیت ملی دولت بایدن: «روز جمعه، نظر خود درباره استفاده از موشک‌های دوربرد علیه روسیه را اعلام نخواهیم کرد. سیاست ما تغییری نکرده است». در واکنش به این سخنان ولودیمیر زلنسکی نیز در پیامی در شبکه ایکس (تویتر سابق) با لحنی انتقادآمیز تأکید کرد: «درحالی که پوتین

عکس: Simon Dawson